

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Názov projektu	E-learning vo výchovno-vzdelávacom procese
Kód ITMS projektu	26110130184
Kód výzvy	OPV-2008/1.1/03-SORO
Číslo Zmluvy o poskytnutí NFP	142/2009/1.1/OPV
Prijímateľ	Základná škola Námestovo – Komenského ul. Komenského 495/33, 029 01 Námestovo

Učebné osnovy z náboženskej výchovy pre 7.ročník ZŠ

(spracované v súlade so ŠVP Náboženská výchova ISCED 2 a rámcovými učebnými osnovami predmetu náboženstvo/náboženská výchova, ktoré schválila Konferencia biskupov Slovenska dňa 30.októbra 2008 na svojom plenárnom zasadnutí na základe Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou Stolicou o katolíckej výchove a vzdelávaní.)

September 2010

Náboženská výchova

1 hodina týždenne (1+0), 33 hodín ročne

Názov predmetu	Náboženská výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne (1 + 0)
Ročník	siedmy
Škola	ZŠ Námestovo – Komenského ul.
Kód a názov ŠVP	ISCED 2
Stupeň vzdelania	Nižšie sekundárne
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu v 7. ročníku

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, cítenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu Cirkvi a k jej tradícii, otvára pre neho možnosť života s Cirkvou. Zameriava sa na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný i rodinný život i pre život spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu v ktorom žijú. Náboženská výchova je výchovou zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti.

Výučba náboženstva nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i celú spoločnosť

Ročníková téma: SLOBODA ČLOVEKA

Dieťa začína túžiť po osamostatnení sa a po slobode. Vychádza spod krídel ochrany autority. Oslobodzuje sa od nekritického vnímania autority, ktorú doposiaľ vnímalo ako miesto istoty, bezpečia a ochrany. Objavením rozmeru slobody v sebe rozvíja vzťah k svojej osobe a k druhým ľuďom. Táto skúsenosť slobody mu umožňuje objavovať slobodné rozhodnutie pre vzťah k Bohu. Slobodným nazeraním na vzťah s Bohom je schopné vidieť vo viditeľnom svete stopy Boha, s ktorým prehľbuje vzťah v náboženskom prežívaní.

Ciele vyučovacieho predmetu

Predmet náboženská výchova umožňuje žiakom:

- o formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania
- o konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet
- o hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu

- formovať svedomie
- prehĺbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie
- spoznávať spôsoby komunikácie človeka s Bohom
- oceniť komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova
- rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi

Ročníkový cieľ: Poznávať hranice osobnej slobody. Oceniť kresťanský pohľad na vinu a odpustenie. Osvojiť si návyky kresťanského životného štýlu.

Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom klúčových a predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Vyučovací predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji klúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

Komunikačné kompetencie - žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, kladie otázky a zisťuje odpovede, učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúvať a byť otvorený pre odlišnosti, žiak si osvojuje vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť spoludiskutujúceho, formuluje otázky, porovnáva, oponuje, formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory, žiak sa učí reagovať primerane situácii, je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte, vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom, sformulovať „ja - správu“ a vyjadriť svoje pocity, žiak sa učí dešifrovať a vhodne používať symboly, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

Kompetencie k učeniu sa – žiak sa učí vyhľadávať a triediť informácie, vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich

Kompetencie k riešeniu problémov – žiak sa zaujíma o rôzne problémy a nové veci, prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadiami a postupmi, plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými, žiak vníma, rozpozná a pochopí problém závislostí, premyslí a naplánuje riešenie problému na modelovej situácii primerane svojej detskej skúsenosti obhajuje svoj názor

Občianske kompetencie – žiak sa adaptuje na meniace životné a pracovné podmienky, podľa svojich schopností a možností sa podieľa na ich aktívnom a tvorivom ovplyvňovaní, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri vytváraní pravidiel, zapája sa do občianskeho života vo svojom okolí háji svoje práva aj práva iných, vníma dôležité postavenie rodiny ako základnej bunky spoločnosti

Kultúrne kompetencie – žiak si osvojuje postoj vzájomnej tolerancie, učí sa akceptovať druhých ľudí takých, akí sú; angažuje sa a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky, všíma si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník, iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce, žiak vníma obrazy a symboly, architektúru, ľudovú tvorivosť (kroje, výšivky, ornamenty); rešpektuje kultúrne tradície ako základ súčasného umenia, osvojuje si prácu s literárnymi žánrami a druhmi, vníma pôvod umeleckých diel vyrastajúcich z kresťanskej tradície (obraz, literatúra, hudba, móda) žiak si osvojuje kritický prístup k médiám

Sociálne a interpersonálne kompetencie – žiak sa učí tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti, k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje, objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon, uvedomuje si svoje silné a slabé stránky, žiak sa vníma ako časť celku, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí, buduje návyk vonkajších prejavov úcty k opačnému pohlaviu, žiak zaujíma pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom

Existenciálne kompetencie – žiak objavuje opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva, oceňuje skúsenosti druhých ľudí – vzorov z dejín cirkvi, učí sa odhadnúť dôsledky rozhodnutí a činov človeka, objavuje existenciu nemennej pravdy, aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality

Obsah vzdelávania

Prehľad tematických celkov a stanovený počet hodín

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

P.č.	Tematický celok	Počet hodín	
		ŠVP	ŠkVP
1.	Sloboda a človek	6	0
2.	Sloboda a rozhodnutia	4	0
3.	Boh oslobodzuje človeka	4	0
4.	Rešpektovanie vierovyznaní	5	0
5.	Láska ako princíp slobody	4	0

TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
Sloboda a človek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ chápanie slobody ▪ povolanie k slobode ▪ otroctvo človeka ▪ závislosti ▪ Exodus – cesta k slobode hranice slobody - Desatoro	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ na konkrétnej životnej situácii rozoznať život v slobode a v otroctve hriechu ▪ posúdiť potrebu Božieho zákona v živote ▪ definovať pojem slobody ako vnútorný stav človeka ▪ vysvetliť, v čom spočíva zneužitie slobody ▪ vymenovať dôsledky prvotného hriechu ▪ vysvetliť rozdiel medzi zamestnaním a povolaním ▪ vysvetliť pojem závislosť ▪ uviesť príklady rôznych závislostí ▪ reflektovať svoje vlastné rozhodnutia ▪ posúdiť a modifikovať biblické príbehy z pohľadu dnešnej doby ▪ rozlišovať rôzne spôsoby slobody, chápať Desatoro ako ich vyjadrenie
Sloboda a rozhodnutia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ slobodné rozhodnutie (nutnosť voľby) ▪ sloboda a zodpovednosť ▪ riešenie problémovej situácie – príbeh s mravnou dilemou princípy rozhodovania (autonómna a heteronómna morálka)	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ na základe analýzy problémovej situácie vysvetliť dopad rozhodnutí na život jednotlivca a spoločnosti ▪ definovať svedomie ▪ posúdiť hodnotu spravodlivosti vo svete ▪ vyrozprávať biblické príbehy a posúdiť ich hodnotu pre dnešný život ▪ vysvetliť vývoj svedomia z pohľadu vývoja človeka ▪ na problémových situáciách s morálnou dilemou posúdiť vývoj morálneho úsudku ▪ posúdiť princípy rozhodovania z pohľadu autonómnej a heteronómnej morálky
Boh oslobodzuje človeka	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vina a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky ▪ kresťanský pohľad na vinu a odpustenie ▪ zaobchádzanie 	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ predstaviť vinu a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky ▪ vysvetliť archetypálnu skúsenosť človeka s vinou a previnením

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ s vlastnou vinou ▪ sociálny hriech ▪ chápanie viny v iných kultúrach a náboženstvách ▪ Kristus oslobodzuje (formy pokánia – sviatostné i mimo sviatostné) 	<p>v rôznych kultúrach a náboženstvách v dejinách ľudstva</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ konfrontovať ju s biblickým pohľadom na uznanie viny a odpustenia ▪ uvedomovať si mravné rozmery svojich rozhodnutí a ich dopad voči sebe, druhým ľuďom, svetu, Bohu ▪ opísať postup sviatosti zmierenia ▪ rozlíšiť sviatostnú formu pokánia a mimo sviatostnú formu ▪ uviesť príklady sviatostných a mimo sviatostných foriem pokánia ▪ osvojovať si kresťanský pohľad na vinu a odpustenie
Rešpektovanie vierovyznaní	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rešpektovanie inakosti ▪ rozdelenie sveta podľa kultúr (myslenie kultúr) ▪ rozdielne cesty hľadania Boha (hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus, kresťanstvo..) ▪ putovanie po ceste predkov 	<p>Žiak vie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vymenovať základné monoteistické náboženstvá ▪ vymenovať základné polyteistické náboženstvá ▪ opísať základné znaky svetových náboženstiev (hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus, kresťanstvo) ▪ porovnať učenie svetových náboženstiev s kresťanským učením ▪ opísať rozdielne a spoločné prvky jednotlivých svetových náboženstiev ▪ priradiť základné symboly svetových náboženstiev ▪ vyjadriť úctu voči ľuďom iného vierovyznania ▪ rešpektovať slobodu vierovyznania ▪ opísať pozitívne hodnoty svetových náboženstiev ▪ pomenovať a zdôvodniť prínos náboženstiev pre život spoločnosti ▪ vysvetliť kresťanský pôvod v histórii vyvoleného národa ▪ pomenovať a zdôvodniť prínos kresťanstva pre život našej spoločnosti ▪ vyjadriť úctu k osobným koreňom vychádzajúcim z kresťanstva a identifikovať sa s nimi
Láska ako princíp slobody	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sloboda a vzťah k autoritám (hierarchia, anarchia, nezávislosť) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ orientovať sa v cirkevnom členení a hierarchickom usporiadaní, vymenovať diecézy Slovenska

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ láska ako cesta k slobode (blahoslavenstvá) ▪ sloboda a prosociálne správanie (angažovanosť v rodine, spoločnosti, cirkvi) 	<p>a ich biskupov</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ uvedomiť si dôležitosť autority v spoločnosti ▪ vnímať napätie medzi vnútornou poslušnosťou k autoritám a nutnosťou odoprieť poslušnosť pri zneužití autority ▪ formovať svedomie ako zvrchovanú normu mravnosti ▪ poznávať hranice osobnej slobody ▪ interpretovať texty blahoslavenstiev na chápanie konkrétnych životných situácií, ako výzvu pre kresťanské konanie vo svete a ako prejav spolupráce na rozvoji Božieho kráľovstva ▪ je pripravený zapojiť sa do spoločného projektu kresťanskej pomoci ▪ reálne oceniť vlastné dary a je pripravený použiť ich pre svoje dobro aj dobro blízkych
--	---	---

Stratégia vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť *motivačné metódy*, ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učenia), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie* (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), *manipulácia s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú *problémové metódy*, ku ktorým patrí *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom

riešení) a projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité *aktivizujúce metódy*, z nich je vhodná *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), *filozofická diskusia* je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, *situčná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), *inscenačná metóda* (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), *didaktické hry* (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *simulácia* (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), *kompozícia* (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), „A propos“: konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy).

Žiaci počas hodín NV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ pre danú aktivitu zvolil.

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávaného, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Učebné zdroje

Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre siedmy ročník základných škôl „Sloboda človeka“ – Spišská Nová Ves kpkc 2010 .

Kľúčové kompetencie

Komunikačné:

Žiak

- reaguje na prečítané texty a používa ich na rôzne ciele
- dokáže viesť koordinovaný dialóg so spolužiakmi
- podporuje osvojovanie základných pravidiel verejnej komunikácie a dialógu
- vie obhájiť svoj názor slušným spôsobom
- reaguje na prečítané texty a používa ich na rôzne ciele
- prehľbuje vzťah medzi verbálnou a neverbálnou zložkou komunikácie

- je zameraný na dopady verbálnych aj neverbálnych prejavov a je pripravený niesť zodpovednosť

Existenciálne:

Žiak

- vysvetlí kresťanský pohľad na povolanie a zamestnanie človeka
- chápe slobodu ako vnútorný stav, ktorý je vlastný každému človeku
- na základe poznania vníma, aké dôležité sú rozhodnutia pre vlastný život
- je pripravený zamerať sa na pozitívne hodnoty

Občianske:

Žiak

- je pripravený niesť zodpovednosť
- odmieta závislosť ako individuálny, ale aj spoločenský defekt
- vie rozlíšiť rôzne spôsoby slobody, prikláňa sa k chápaniu slobody ako nezávislosti, ktorá je obmedzená právami druhého človeka na vlastnú slobodu
- je pripravený vnímať životné situácie vyžadujúce zodpovedné rozhodnutie vzhľadom k sebe, k druhým ľuďom a k svetu
- pozitívne oceňuje rozhodnutie pre mravne dobrý čin
- rešpektuje rozhodnutie druhého človeka v závislosti na svedomí

Sociálne a interpersonálne:

Žiak

- získava základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií
- uvedomuje si mravné rozmery rôznych spôsobov ľudského správania
- chápe Desatoro ako spoločnosťou overenú a Bohom garantovanú normu slobody
- oceňuje pravé hodnoty
- je schopný transformovať možné dopady svojich rozhodnutí
- získava základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií
- vie rozoznať na modelových situáciách žiadúce i nežiadúce konanie v spoločnosti

Prierezové témy

Mediálna výchova

Žiak

- kriticky hodnotí hovorený i písaný mediálny prejav
- interpretuje a kriticky hodnotí artefakty umeleckej produkcie
- hodnotí artefakty inokultúrnej umeleckej produkcie
- disponuje základnými pravidlami verejného dialógu a argumentácie
- vie posúdiť hodnotu slávenia a kultúru správania

Multikultúrna výchova

Žiak

- objavuje a oceňuje kultúrne bohatstvo svojho náboženstva
- rešpektuje práva iných náboženstiev
- vníma multikulturalitu ako prostriedok vzájomného kultúrneho obohacovania
- vníma monoteistické náboženstvá ako korene a zdroje európskej civilizácie
- reflektuje sociálne vzťahy, komunikáciu a rozhodovanie v bežných aj vypätých situáciách

Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- si osvojuje kultivované správanie
- prispieva k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov v triede i mimo nej
- utvára si pozitívny postoj k sebe samému i k druhým ľuďom
- si vie uvedomiť priority v ľudskom živote a priame ohrozenie vlastných hodnôt
- rozumie princípom kresťanskej etiky
- získava základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií
- si vie uvedomiť motiváciu svojich rozhodnutí
- si vie uvedomiť priority v ľudskom živote a priame ohrozenie vlastných hodnôt
- rozumie princípom kresťanskej etiky
- uvedomuje si hodnotu spolupráce
- uzatvára a rozvíja základné zručnosti pre spoluprácu
- predchádza sociálno-patologickým javom a škodlivým spôsobom správania

Hodnotenie žiakov

Žiaci sú hodnotení podľa metodického pokynu č. 7/2009-R z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov základnej školy. Metódy a formy hodnotenia: klasifikácia, slovné hodnotenie, sebahodnotenie, didaktické testy, projekt.

Známku hodnotíme:

1. prácu s pracovným zošitom - priebežne
2. vytvorenie projektu – raz za polrok
3. krátke overenie vedomostí formou testu – raz za štvrtrok
4. aktivitu na hodine

Hodnotenie žiakov je postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh, je založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju.